

Szerkesztői iroda:

Kassa, főutca 64. sz. a.
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.

Kéziratok vissza nem
adattok.

Csak bérmentes leveleket
fogadunk el.

Semmit sem közlünk, ha
nem tudjuk, kitől jön.

Megjelenik minden vasárnap.

SZINÉSZETI KÖZLÖNY

A vidéki színészet érdekeit képviselő hetilap.

A kassai színügyi választmány hivatalos közlönye.

Felelős szerkesztő: Báthory Románosik Mihály.

Kiadóhivatal:

Kassa, főutca 64. sz. a.
hová az előfizetési díjak
küldendők.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve

Egész évre... 6 frt — kr

Fél évre... 3 frt — kr

Negyed évre... 1 frt 50 kr

Két óra... 1 frt — kr

Egy óra... — frt 50 kr

Előfizetések bármely nap-
tól elfogadhatók.

Nyilt-tér soronként 15 kr. A
nyilttéri díjak előre fizetendők

A

"Színészeti Közlöny"

előfizetési ára ápril juniusra 1 frt 50 kr.,
ápril májusra 1 frt.

Az új évnegyed alkalmával, midőn hálás elismeréssel mondunk köszönetet lapunk nagybecsű támogatóinak; egyúttal az előfizetések megújítását tisztelettel kérjük. Reméljük, hogy az új évnegyedben ismét találkozunk mindazokkal, a kik eddig hűségesen pártolták lapunkat. A közelebb megtartandó szini-kongresszus lefolyásáról mint már eddig két ízben, ugy ezután is részletes és tárgyilagos tudósításokat hozunk, a mikor az elmondott beszédek is fogjuk közölni miként eddig is közöltük.

Azon t. előfizetőink a kiknek előfizetésük e hó végével lejár, lapunk mai számával egy postautalványt kapnak, mely kellelőleg kitöltve az előfizetés megújítására legjobban alkalmazható.

A szerkesztő- és kiadó-
hivatal.

A magyar színész egyesület szini-törvényei.

Ez cim alatt küldte meg a központi igazgató tanács e hó közepén a várvavárt törvényeket a vidéki szintársulatoknak. Harmincznégy sűrűn írott oldalból áll és 150 paragrafusnál többet tartalmaz. És e tömördek paragrafus megvitatására öt nap tüzetett ki. Ez oly rövid határidő, mely alatt behatóan foglalkozni vele teljes lehetetlenség, főleg ha tekintetbe vesszük, hogy naponként délelőtt, délután, szinpadi próbák tartatnak.

Figyelemmel átvastuk a megküldött törvényjavaslatot és azt tapasztaltuk hogy egy pár paragrafus kivételével, mind csak másolás, a budapesti nemzeti- és népszínház törvényeiből. A ki kételkedik állításunkban, az hasonlítsa össze e

törvényjavaslatot, a fentebbi két törvényvel, mint mi összehasonlítottuk, és igazat fog nekünk adni. Tehát ezért várakoztunk 13 hónapig. Mi óhajjuk a törvényeket, kívánjuk a rendet, de annyit mondhatunk, hogy drákói szigorral vannak e paragrafusok szerkesztve, s nem a vidéki sziniviszonyokhoz vannak mérve. Ezek szerint a tagnak még mozdulnia is meg van tiltva s oly magasak a büntetés kiszabások, hogy egy 30 frt. fizetést húzó kardalnok, a legesekélyebb vétségért 3-4 frtot veszthet. Azonkívül ellenmondással is találkozunk e javaslatban. De nehogy rosszakarattal vádoltassunk, idézünk egy part, a kifogásolt paragrafusok közül s nyomban meg is tesszük rá észrevételeinket.

A 31. §. ezt mondja: „Ezen színházi törvénykönyvben megszabott százalékos büntetések, mindig az elített félhavi fizetéséből vonandók le. A 20-ik §. pedig így szól: „Ki nem engedelmeskedik a bíróság elnökének, a hányszor felszólítatik a távozásra, mindannyiszor havi fizetésének minden forintjától 5 krra büntetetik. A 24-ik §. így hangzik: „Ki a vádlókönyvből valamit kitérül, vagy hozzá ír havi fizetésének minden forintjától 10%-ra büntetetik. Hát nem ellenmondás ez? Egyik §. félhavi gageről, másik egész haviról szól.

Mint fentebb említettük, a büntetés kiszabások oly magasak, hogy azok vidéken egyáltalán meg nem állhatnak. Álljon itt például a 36. §. „A választmányi tag, ha a választmányi üléstől elmarad: 25%-tól 50%-ig büntetendők.“ Tehát a kinek 50 frt fizetése van és 50%-ra büntetetik (mert ily esetben mindig a legmagasabb %-ot kell számítanunk), az fizet havi gagejától 25 forintot, félhavitól 12 frt 50 krt. De nem történhetik-e meg a legpontosabb és legrendesebb választmányi taggal, hogy vagy rosszul jár órája, vagy véletlenül megfelelkezik az ülés idejéről, szóval nem hanyagság miatt, elmarad az ülésről és ez egyszeri elmaradásaért fizet 25 vagy 50%-ot? Elég ha 10 százalékra büntetetik is.

Az 59. §. pedig valóságos absurdum. Lássuk

csak: „Az a ki szállásról 3 óránál több időre távozik, otthon tartozik hátrahagyni, hol lesz található; ellenkező esetben, az e miatt történhető zavar és akadályhoz mérve a bíróság belátása szerint 10 százalékos büntetéstől 30 százalékos büntetésig ítélhető el.“ Hát miként tudhassa azt a színész midőn hazulról távozik, hogy hova megy? Vagy nem találkozik-e az uton valakivel, a ki magához hívja, s 3 óránál tovább magánál marasztalja? Vagy ha otthon megmondja az illető, hogy a kávéházba megy s onnan eltávozva, előbb hazamenjen tudtul adni, hogy a kávéházból elment? Ez valódi rabszolgaság volna. Nem is hisszük, hogy ebbe valaki beleegyezzék.

Mondassék ki határozatilag az, hogy mindenki köteles este 7 órakor a színházal vagy megjelenni, vagy megbízottja által az ügyelőtől megkérdeztetni, hogy nincs-e valami baj. A próbák idejét jelző fekete táblát ugy is tartozik mindenki este megnézni. Inkább ez utóbbit fogadjuk el; mert azt sem kívánhatjuk, hogy közbejött hirtelen rosszullet miatt, az előadás végkép elmaradjon, csupán azért, mert egyik vagy másik színész nem található. Ez megkárosítása volna a közönségnek, melynek jóhiszeműségével visszaélni nem szabad.

A 67. §. nézetünk szerint végkép kihagyandó, mert az valóban neveléses, hogy a köpés zsebkendő használata nélkül a próbákon, ugy mint előadás alatt tilos, a ki pedig ez ellen vét, próbákon 10%, előadáson 20%-os büntetést fizet.

A kiben egy kis illemzert van, az ügysem feledkezik meg annyira magáról, mint azt némelyek hiszik; különben a rendező rendre utasíthatja az illetőt s e megszegyentés bizonyára többet fog neki használni, mint a pénzbeli büntetés mely sok kellemetlenségnek volna szülőke. De ki hitte volna, hogy még az ilyesmire is §§-at alkossanak!...

Ennyit kívántunk nagyjából ezuttal fölemlíteni, jövő számban azonban tüzetesen hozzászólunk a javaslatokhoz s megteszszük reá észrevételeinket. Addig is ajánljuk a vidéki színészet tagjainak szin-

TÁRCZA.

Emlékeim és élményeim.

Irta: Miklós Gyula.

(Folytatás.)

Sok apróbb statiót bebarangolva végre K...ra, szülőföldemre jutottam. Nemo profeta in patria... ez az igaz közmondás rajtam is beteljesedett. Volt már akkor jó társulatom, olyan, mely bármily elsőrendű városban megállta volna helyét. Ott voltak S...ék, kik általánosan tisztelt névvel bírtak a magyar színészetnél; ott volt Tamásy, ki már akkor legjobb népszínmű énekes volt és később büszkesége lett a fővárosi színházaknak; mind hiába, az én kedves földem nem jartak színházba. Mikor az első előadást hirdettem, nagy reményem volt a saisonhoz, de nem csak nekem, hanem mindenkinek. Egy K... nevű izraelita meg is vette tőlem a bevételt 200 forintért; rendes szerződést is kötöttük, hiteles tanukkal aláírva. A bevétel azonban csak 84 forintot tett, de azért K... uram egy garast sem fizetett rá; perelni resteltem, így tehát abban maradt. K... ott csak az az egy boldogságom volt, hogy mindennap népem és annak családja körében lehettem. Szegénynek jobban fájt mint nekem, midőn látta, hogy a közönség igyekvésemet és fáradozásaimat nem méltányolja; segített volna örömet, de ő is szegény volt, nem tehetett. Elkéseredve indultam N...

K...ra intézkedni. Alkudt kötöttem ott egy ács-mesterrel, egy ideiglenes, fedetlen szinkör felállítása végett, és csináltam bérletet, még pedig oly szép sikerrel, hogy az egész társulatot, egy fillér adósság hátrahagyása nélkül elhozhatattam. Van N...K...n is egy bátyám, ki akkor ott a magyar nyelv tanára volt, a ki szívélyesen fogadott és mindenben tehetsége szerint segédkezett nyújtott. Ez a bátyám rendkívül tudományos és művelt ember; szilárd jellem és vasakarattal bír. Bizonyítja szilárd és vasakarattát az, hogy ő, a ki külföldön született, a ki 20 éves koráig nem hogy magyar szót hallott volna, de még magyar embert sem látott, már tíz év múlva annyira kiképezte magát önszorgalma által a magyar nyelvben, hogy harmincz éves korában már magyar nyelv tanára lett, még pedig olyan ki Jókai ekességével írja és beszéli nyelvünket; a mellett kiejtése is teljesen tiszta, minőt még külföldinél soha sem vott alkalmam tapasztalni, azonkívül tetőtől talpig jó hazafi. Adjon az Isten hazánkuk sok ilyen „indigenát!“

A szinkört szombati napon nyitottuk meg „Rákóczy“-val, másnap adtuk „Parlagit“-; mindkettőt felt hozt előt fel. A társulatot megszerették és folyvást volt közönségünk. Végre piros pünkösöd napjára viradtunk. Junius 8-ika volt a koronázás napja. Az ország örömben uszott, és ő szentsége a csalhatatlan pápa, mintha csak a szinigazgatókat is az általános örömben akarta volna részesíteni, kegyesen eltörölte a pünkösöd-vasárnapit „Norma napot“, melyek akkor sok szomorúságunkra még nagyon is divatoztak. Azonban én ezt csak a

koronázás napján a hírlapokból tudtam meg. Hamar jelentéseket hordattam „Liliumfi“-ból és készültünk az esti előadásra; a jegyeket szépen vitték és mi vártuk a jó szerencsét. Azonban körülbelül hat óra felé jön egy hajdu és citál a város kapitányhoz. Sietek hozzá, zsebemben az újsággal; de nem a hivatalban, hanem egy kertben sétálva találtam a kapitányt, a Ferenchiek quardiánja és még egy barát kíséretében. A barátok, mikor engem megláttak, mintha kigyó csipete volna meg őket, ugy siettek odább. A kapitány pedig, ki különben felvilágosult derék ember volt, alkalmasint a barátok által felbiztatva, stentori hangon kérdi tőlem: Nem tudom-e, hogy ma norma nap van; hogy mertem előadást hirdetni? Én nyugodtan kivontam zsebemből a hírlapot és mutattam a pápa rendeletét. A kapitány ur erre habozni kezdett, de végre, megemlékezve a „szent barátok“ meghagyására, így felelt: „Én nem adok a hírlapokra semmit, hozzám hivatalosan e rendelet nem érkezett, ezennel betiltom az előadást!“ Én igyekvém őt kapácizálni; elmondtam, mennyi kár háramlik reám és társulatomra az előadás elhagyása által, oly kár, melyet ha megnyerem is peremot, nem térít meg senki; kérem tehát vonja vissza betiltását. De a kapitány ur — a sötétben öllökő barátokra pislantva, megmaradt a betiltás mellett. Erre aztán kijelentettem, hogy tilalma dacára is játszani fogok és eltávoztam. Kitétettem a cassát és szedtem a pénzt; a közönség, mely már a történetekről értesítve volt, tódult a cassához. (Folytatjuk.)

ves figyelmébe beható megvitatást végezt az 5., 7., 10., 19., 20., 23., 24., 26., 27., 30., 31., 35., 36., 37., 38., 39., 41., 44., 45., 49., 50., 52., 56., 57., 58., 59., 60., 61., 64., 65., 66., 67., 70., 72., 80., 82., 84., 91., 94., 100., 106., 146. paragrafusokat, melyek részint lényeges módosítást, részint a bűntetési százelemek lejobb szállítását okvetlenül igénylik. A n o n i m u s.

Az akademia Teleky-féle pályázata.

A gróf Teleky-alapítvány 100 aranyos jutalma, ezáltal vigjátékokra volt kitéve. Beérkezett 26 darab, de ezek közt 8 dráma vagy tragédia lévén, nem bocsátattak pályázatra. Név szerint kizárattak: A végzet, A vér, Kont, a kemény vitéz, Az abbé szerelme, Appius Claudius, A korszellem, Vértanu és szent és Kaloz címűek.

Az év pályázatát nemcsak eredményesen nem mondja a bíráló jelentés, de még kielegítőnek sem. A pályázók legnagyobb része nem is sejti, mi a vigjáték, miben áll a komikum, melyek a színpad igényei. Csak néhány darab van mindössze, melyekben tehetség mutatkozik és csak három, mely némely gyengék dacára is igazán figyelemreméltó.

A semmit sem érő darabok száma tizenegy, vagy mint a jelentés mondja „tizenegy merénylet.” Ezek: Szerelmem előlételet, A gyűrű, A férfi ingotag, Új paradicsom, Atilla, Az utolsó kaland, Bűszkek, A hagyomány kantora, A kikk, Alhikmet (mely Kemény Zsigmond egy novellája után készült) és Agglegények. Ezekkel is részletesen foglalkozik a jelentés.

Figyelmet érdemel a „Színműírók” 3 felvonásos bohózat, melyet a bíráló megértett a vigjátékok közt. Ez az egész pályázat legmulattatóbb darabja — mondja a jelentés. — Föltűnő ugyanis, hogy az eddig említett művekben sohasem, a többiekben is kevésbé sűrűn akadhatnak a jó kedv oly fesztelen, az olvasót magával ragadó nyilatkozataira, mint az a vigjátékokban a priori föltételezendő volna. A „Szín műírók”-ban a jó ötlet, van egy pár találatlan alkotott alak és ügyesen rendezett jelenet. Kár, hogy tárgya egészen idegen légkörből való. A darab Párisban játszik, hőse Chambillard, egy színműgyár tulajdonosa, főmunkatársai a pupos, egészen ura szolgálatában és szellemében élő Jauffleur és a tehetséges, fenkölt szellemű Gerard, Chambillard, Jauffleur és a Gerard ellentéte képezi a darab középpontját. Az első érdekes alak, sok ügyességgel van rajzolva. Ő csak az üzletet és a közönség tetszését veszi tekintetbe. Mit neki a költészet, muzsa, idealizmus, melyeket Gerard hangoztat. Ő is nagy eszmékkel kezdte működését, de első darabja megbukott.

A cselekvény maga különben egy szerelmi história Gerard és Chamouillard leánya Blanche közt, mely annyiban kapcsolatban áll a színműgyárral, hogy Gerard elpartolt mesterétől saját darabokkal pályázik a Theatre Française-nél és a francia akademiánál is megnyeri a jutalmat.

Nem önálló belső érdeme, hanem tárgya és feldolgozási módja érdemelnek figyelmet e darabnak; néhány módosítással gazdagíthatná színpadjaink szegény bohózat-repertoírját.

Szerkesztésénél fogva elég ügyes, de alakjaival és szituációival nagyon is taposott utakon jár a 10. sz. „A rokonok” 3 felvonásban. Jellemzésében nincs semmi önállóság, semmi eredetiség. Stylusa, nyelve, gondolkozása pedig nagyon köznap.

Ennél ügyesebb és tartalmasabb az 5. számú „Az eladó jószág” 3 felvonásban. A mű szerkezete ügyes, gyakorlott kézre vall. De magasabb érdeme egyáltalában nincsen. Színi hatást biztosan jósolhatni a darabnak.

Szerkezett és felfogás tekintetében még ügyesebb, eszmei tartalmában is kiválóbb a 25. számú „A boldog malom” 3 felv.-ban. A darab elég ügyesen van szerkesztve, de a megoldás ügyetlen. Jelen alakjában a darab nem színré való.

E második csoport eddig említett darabjaiban van majd a szerkezetben majd a jellemrajzban egy kis érdem, de a jutalom szempontjából egyik sem kerülhetett szóba.

A bizottságnak legalább egy tagja, a jutalmazásra méltók közt felemlítette a 7. számú „A kaczer” 3 felv.-ban. Ez egy drámai tehetségnek eltesztzett, de ezen alakjában is szerzőjének becsületére való műve.

Még két darab van hátra, a 6. sz. „A lovagias kor” és a 24. sz. „Két apa” mindegyik három felvonású

vigjáték, igen figyelemreméltó, irodalmi érték nélkül nem szűkölködő, biztos színi hatást ígérő színművek, éppen nem hibátlanok, de elég sikerültek arra, hogy kisebb javításokkal nagyobb igényeknek is megfeleljenek. A bizottság e két műre nézve egyetértett abban, hogy a pályázat legjobb darabjai, de abban is, hogy alább érteendő gyengéiknél fogva a jutalomra csak az Ugyrend 90. §-nak alkalmazásával érdemesek. Ha a díj kettéosztható volna, talán a két darab között megosztás jöhetett volna szóba. Mivel ez nem lehetséges, a többség a 24. számuinak (Két apa) ítélte oda a jutalmat.

6. sz. „A lovagias kor” voltaképpen csak második felvonásával érdemel figyelmet. A darab egészen egészen rossz, mert teljesen félrevezeti az olvasót; ez okozza azután, hogy a mű tendenciája is zavaros. Növeli a zavart az első felvonás, melynek exproxiója nem mondható nagyon sikerültnek. Sok gyengyéje van a darabnak, melyek szerkezetének egységét és kerekedségét megromlják s a színi hatását is kérdésessé teszik. Fog-e a szerzőnek ezen hiányok javítása sikerülni, azt nem jósolhatni meg, de annyit lehet állítani, hogy „A lovagias kor” ügyes javításokkal életrevaló darabbá válhatik.

A pályázat legjobb darabja a 24. sz. „Két apa” Szerkezete, jellemzése, dialogusa gyakorlott kézre és művelt íróra vall. Főleg kitűnő első felvonása. Hiányai nem lényegtelenek, de könnyen javíthatók.

Az exproxió minden tekintetben sikerült. Az apák és a fiúk ellentétes jellemet találó kifejezést nyervezeteiben. A többi szereplők is ügyesen vannak a cselekvénybe vonva, mely az olvasó érdeket felkeltötte és végig ébren tartja. Ha a második és harmadik felvonás, az elsőnek magaslátán állanának, a bizottság egyhangulag ítélte volna oda a szerzőnek a jutalmat.

„A két a p a” szerzője bátran fölveheti a száz darab aranyat. A 90-ik pontra való hivatkozás dacára is a jelentés annyi jót és díszesetet mond róla, hogy a szerzőnek legkisebb oka sem lehet fáradsága díját meg nem, követelni, ha már mint jutalmat nem adták ki ezt neki. Volt eset, hogy kedvezőtlenebb bírálat mellett sem alkalmazták a 90. §-t.

Mint értesülünk, „A két apa” szerzője Ujvári Béla, soproni tanár; „A lovagias kor” eziműt Fenyéry Mór, debreczeni színész írta; a „Színműírók” szerzői pedig K a r e z a g Vilmos és Szabolcsi Lajos, kik e művet még a múlt évben írták, midőn Debreczenben együtt bakáskodtak, előbbi mint szakaszvezető, utóbbi pedig mint őrmester.

CSARNOK.

Othello s az angol színészek.

Sokan ismerik Shakespeare műveiben, de kevesen tudják, kik voltak azok, kik a papírra írt lángszavakba legelső életet lehelték; kik voltak azok, kik igyekeztek, szorgalom, önfeláldozással is oda hatottak, hogy a világ elismerhette Shakespeare halhatatlanságát, örök életét. — Legyen szabad pár epizódot emlírdanom azok életéből, vonatkozással Othellóra.

Shakespeare 1603. év körül írta Othellót. — Ugy hiszem Taylor*) volt a boldog, kinek (mint Hamletet is) a czimzerepet írta. De korában, tudjuk, nem csinált Shakespere oly nagy hatást, mint a mekkorát classicitása valóban megérdemelt; mert nem volt díszlet, nem találó jelmez; még a női szerepeket is férfiak játszották és szép volt tőlük, ha illően megborotvátkoztak.

Davenant Vilmos, Shakespere fia, már díszletet és valóságos nőt vitt a színpadra. De ő is csak olyan volt, mint azok a „színész-gyerek”-ek, kik Aesopus fiára: Claudiusra ütöttek, kik éneklő madarakat esznek, gyöngyöt isznak az atyjok ér-

*) Vahot Imre állítása szerint Taylor a jelen században élt, lehet hogy kettő is volt.

demiből, de ők vajmi keveset énekelnek s egyáltalában nem lesznek gyöngyökké. — Davenant Vilmos, ki akkor másodmagával volt Angliában színigazgató, félredobta atya remekét s helyettök balettet, látványosságot produkált a színpadon. Csak borusabb napjaiban vette kezébe atya műveit, de annyi érdemet mégis tett azok körül, hogy 1660. évben már nővel. Saunderson asszonnyal játszatta a női szerepeket, kit elsőnek mondanak a női Desdemonák között.

Utána még sok férfi játszotta a női szerepeket, mert még 1700 első felében a nagy Macklin nevé is ott olvassuk a Desdemonák között, ki esinos ifjú lévén, erre alkalmasnak találtatott. Ő nagysága Macklin úr, ki e mellett lámpa-gyújtogató is volt, nagyon kiki*) Desdemona kezéit lenni. Egy városon keresztül utaztában, nehogy a kocsitetején kelljen meghálnia, fölötözött Desdemona ruhájába s ily alakban kért a koresmárosnétól nyughelyet. Az, adott helyet saját ágyában, de midőn Macklin úr ő nagysága férfias kaczagásával elárulta a ferde helyzetet, kiűzték a paradicsom kertből. — A régi angol színésznők közt leghíresebb Desdemona volt Mrs. Siddons.

De térjünk át Othellóra. Az angolok legjobb Othellói: Garrick, Kemble, Yong, Maeredi és Kean Edmund voltak.

Garrick, I-ső Károly lefejezése óta, a sirjában élő színészetet feltámasztotta. A feledés porából ő emelte ki Shakespere műveit, ő mutatta meg alakitása által ki volt Shakespere, úgy szólván ő ültette el a babérfáigat, mely azután minden nemzet közt termett koszorút Shakespere homlokára. Híres volt mint Othello Mackredi is, ki Párist, — s mi után sorsa Amerikába üzte, — Amerikát hódította meg Shakesperenek. Ő felváltva játszta Othellót és Jágót; de ha Jágót kellett játszania, ugyanazon előnyökét követelte, melyeket mint Othello, a darab szellemétl fogva, használhatott. E kis önzését eltekintve, egyike volt a legnagyobb színészeknek. A többiek is mind nagyok és jelesek voltak, mégis mindannyit felülmulata Kean Edmund.

(Vége köv.)

Levelezés.

G á l s z é c s, 1881. márcz. 16.*)

Tisztelt szerkesztő úr!

Bizalommal fordulok t. szerkesztő urhoz, azon reményben, hogy vidéki hangomat figyelemre méltatni s becses lapjába felvenni sziveskedik.

A közönség jó nagy része, sokszor megmondhatlanul és fitymálva szól a vidéki színésztől, őket kóbor színészeknek czimezgeti; nem fontolja meg ennek magasztos hivatását, pedig ez képezi a magasabb művészetnek a csiráját. A színészt művészsze nem a képezde, hanem a külelet, azaz a vidék-n való működés teszi. Továbbá a vidék ama dúsan termő talaj, mely fővárosunk s többi nevezetesebb városaink színpadján hanyatló erőket kipótolja, új ragyogásra emeli, s heviti ezeknek diésfényét.

Sajnos, hogy a színészetnél is nem az érdem, hanem többnyire a protectio emel; az igazgató urak és a közönség sokszor méltatlant karolván

*) Targynalmaz miatt késett.

Szerk.

Egy kis mithologia, színészek számára.

Lessing, a kritikuskok nagy mestere, hamburgi dramaturgiájában azt mondja, hogy a színészeknek és a színházi rendezőknek ismerniök kell a költészet, szobrászat, festészet legművészebb titkait, ha feladatuk színvonalára akarnak emelkedni; ismerniök kell a mithozsi kor legrejtettebb varázslatait, s az újabb szellem legmerészebb vívmányait. Csakis így választhatja meg a színész vagy a rendező, a mithologia tárgyú szindarabokhoz az öltözékeket, a díszleteket, a jelképeket s így rendezhetni sikerült allegoriákat, élőképeket, ha tudják, melyik istennőt, mily jelkép illeti meg. A mithologia és az aesthetika (széptan) tanulmányozása, elkerülhetlenül szükséges volna minden színész és színházi rendezőnek.

Az ó-budai amphitheatrumban, a csiga-domb lehordása alkalmával nem csak a római színpad alapfalait találták meg Ó-Budán, de a részletes ásatás alkalmával egy követ is találtak, melyen latin felirat van s melynek értelme az hogy „Nemesis, Isten asszonynak Marcus Ulpus Zorimus II. Rusticus és Aquilinus konzulok idejében ajánlák e követ.

Ki volt Nemesis? kérdezé a laikus olvasó. Nemesis, Hesiodos (egy régi görög epikus költő) szerint, leánya az éj istennőjének, Nyx-nek (Nox). Nemesis testvérei még Eris, a viszály istennője és

Jeras a tisztelet istennője. Nemesis személyesítése az erkölcsi igazság érzetnek s a bűnös cselekvényektől való tartozkodásnak, s ennél fogva Hesiodosnál is, egyestive van Aedossal a szemérem istennőjével; később mint az egyensúly istennője jelenik meg, a ki ellensége minden, az emberi életben előforduló túlságnak, az embert soha sem engedí szerfölötti szerencsééhez jutni, hanem vissza utasítja a halandót a maga határai közé. A tragikus költőknél, az elbizakodottságot megbünteti, és a bűnt megfoszoló istennő gyanánt jelentkezik. Ily módon hozatik rokonságba Até-vel az átok istennőjével, és az Eumenidákkal a bosszuálló istennővel, kik a természet elleni vétkeket büntették meg; jelesen azon bűnösöket, kiket az emberi igazság boszoló karja valami, okból el nem érhetett. Nemesisnek tisztelete Ázsiában is, s nevezetesen Phrygiában s Móesiában elterjedt volt és itt identifikálva jelenik meg a szerelem istennőjével. — Mellékneve Nemesisnek: Adrastea, azt jelenti, hogy ez istennő bosszuját egy bűnös sem kerülheti ki.

Ez istennőnek képeben való előállítása különféle vala. Rhamnus városában Attika tartományban (e helyen való tisztelése folytán mellékneve Rhamnusia.) volt egy képszoira Phidiastól. E képszoira leírása ez: Nemesis fején egy szarvasal s Nikének (a győzelem istennőjének) kis képeivel díszített koronát hordott, balkezeében almafa ágat tartva, jobbában egy csészét, melyre aethiopiai emberek voltak ábrázolva. Talapzatán Helena ábrázolatott, a ki anyjától Ledától Ne-

mesishez vitetett vala; továbbá Tyndareus és annak fiai, azután Agamemnon, Menelaus, Neoptoleum és két ifju.

A legrégebb képeken Nemesis szárnyak nélkül jelenik meg, később azonban eme jelvényekkel vala felruházva:

1. Szárnyakkal, melyek jelzik a gyorsaságot, melylyet a vétkest üldözi;
2. fékkel, mely symbolizálja az elbizakodottságot, önhietség vagy merészség tékezését;
3. a mell felé hajlott karral, a mértéket tartás jelvényével;
4. kerékkel, mely a sors forgandóságára utal;
5. a kebelbe való pillantással, annak megjelölésére, hogy ő a titokba, az elrejtett dolgokba is, be tud pillantani.

Megragadásra irányzott keze a gyorsan siető bosszúnak symboluma, legtöbbször körös- vagy almafa-ágat tart kezében. (Neues Conversations Lexikon a 11-ik kötetéből (927—928 l.)

Rómában is volt Nemesisnek egy képe a Capitoliumban.

A rómaiak mindazokat, kik igazság érzetüket sérték, a Nemessissel fenyegették s ezen képzeti Isten asszonynak, szentélyt emeltek; ezt keresik s hiszik most Ó-Budán feltalálhatni.

Mi indította a rómaiakat, hogy a bosszúnak is isteni erőt tulajdonítottak s annak képviselőjeül Nemesiset jelölték ki: ezt, a Mythologia fejti meg.

A rómaiak, hogy a bosszút kikerüljék, azok istennőjének Nemesisnek templomot emeltek, azt az Augurok által felszentelték s abba évenként

fel, míg a szerény, haladni vágyó s egyedül művészeteknek élő lényeket mellozik; kik e miatt egész életök folytán csak harmadrendű városok tüneményeivé lesznek.

Fennebbi állításon tényekkel, a városunkban másfél hónapig dícsőséggel működő színészek rövid jellemzésével igazolom. Szavaimat erősíti városunk s környékének minden művelt tagja, kik a kezdetben hidegen, bizalmatlanul fogadták társulat előadásait, mindinkább növekedő elismeréssel, később legnagyobb hév-, meglegedés-magasztalással s örömmel hozott áldozatok árán, egy, sőt két mérföldnyi távolságról is látogatták. A társulat tagjait a színpadon kívül is, a közéletben és saját házaikban kiválóan kitüntették, beismervén, hogy itt nem közönséges kóbor színészekkel, de oly tehetséges egyénnel van szerencsésük összejönni, kik méltán jobb sorsra és pártfogásra érdemesek.

De legyen szabad néhány szót felhoznom jellemzésül: Acs Irma kisasszony, éltető lelke a társulatnak, bálványozottja a közönségnek. Nála látjuk, mily magasztos hivatás a színészet, ki nem kenyérkeresetből, hanem ihlettségéből lép Thalia oltárához; ki nem csupán a közönségért, dícsőnyért, taps- és hírnevéért játszik, de vonzalomból s lelkesülésből. Nem a népszínművekben s operettekben tűnik ki, hanem inkább a tragoediában s drámában. Éme salonias, klasszikus darabokban teljesen otthonosnak érzi magát. Szerepét teljesen magáévá teszi, művészeté idomiája. — Váray Mariska, Blaha Lujza eme miniatúrája, kecses termete, játszi vidor modora, de kivált jól iskolázott hangja elismerést érdemel. Operettekben igen hasznavehető. — Sebők Lajosné az intrikus szerepekben eléggé jártas, míg az anyaszerepeket középzsértséggel adja. — Kisfaludi Józsefné, komoly mérsékelt indulatu szerepekre hivatott, ki időközben megvált a társulattól. — A másodrendű nőszereplők a kezdet nehézségeivel küzdenek. — A férfiak közül: Benedek József, a nemzeti színház volt tagját ismeri a nagy közönség. Molière „Fösvény“-ében önmagát felülmulni látszik: hangja, mozdulata, s óvár tekintete egész lényével átszelleml. Éme Nestornak hangja s testi ruganyossága még elég élénk. Kivüle említést érdemel még: Sebők, Bárdy Lajos és Pelsőzy Géza, kik szakmájukban dícséretesen megállják helyeiket.

Ime ennyiben kívántam igaz információt adni ama sokszor ósárolt vidéki színtársulatok egyikéről. Tollamat semmi mellékes körülmény nem vezette, mint a tiszta valóságnak felderítése. Huszonnyolcz előadás után, ezek között egy műkedvelői előadással, véget ért városunkban a színi idény. A közönség — mely majd mindig ugyanaz — mindig zsufolásig megtölté a termet.

7+5.

Fővárosi hírek.

— **Az országos színi képezdéről.** Egy az orsz. színi képezdéről összeállított s a vallás és közoktatási miniszterhez terjesztendő hivatalos jelentésből közlik velünk a következő adatokat: A képezde 1863. május 10-ri keltezett királyi kézzirattal szerveztetett; e kézzirattal egyidőben intéz-

áldozatot tettek. (Ily templom leírását adja: Hitregetan, Báltaszéki Lajos 1864. 28. lp)

Azok kik boszút kívántak gyakorolni ellenfeleiken, ha nők voltak úgy Castorra, ha férfiak voltak, Herculesre esküdtek meg, vagy hogy fogana'osabb legyen Castor és Poluxra.

Mint hogy az Amphitheatrum is színhely volt a bosszúállásnak, mert a római nép a keresztényeket üldöztvén, hogy azokon megboszulja magát, miként egyik képünkben feltártuk, ezen színpadon a vad állatok martalékává vetette őket s az egymás ellen torzsalkodók élesre fent palossal kezökben, e helyen vagdosták egymást halálra. Azon ártatlan véreikért, melyek pirosra festették a színpad porondját, félhetek is a rómaiak Nemezis bosszújától s ezért állítottak itt be annak emlékkövet, melyről véleményünk következő:

Timon, Imagojában, Zosimust (születése görög) a rómaiak történet írójának nevezi, ez tanácsoltatta s ennek költségére a nevezett Consulok idejében illesztethetett be Nemezis tiszteletere az emlékkő. A kövön Narc. Aurél neve bevésve lévén, a néven három fő római egyént ismerünk; legkitünőbb volt az, ki Kr. u. 174. évben a szövetezett ellenséggel végesatát vívott s melyben „fulminatrix“ sereggel nyert győzelmet Pannóniában. — Hála Isteunnek, jelen időben a Nemezis istennőjének sem templomokat, sem szentélyeket nem készítnék.

Résó Ensel Sándor.

kedett a király arról is, hogy az intézet fenntartási költségeire évenként 10,000 forint utalványoztassék ki az udvartartási pénztárból, mely összeg előbb 11,000 több 12,000 forintra emeltetett. — A törvényhozás 1867-től kezdve évi 10,000 frtot szavazott meg az országos közköltészetben ezen intézet fenntartására; ezen összeg 1871-ben 15,000 frtra, 1875-ben 18,000 frtra emeltetett. Az intézet létesítése óta a tanerő száma 4-el szaporítottat, valamint a tantárgyak száma is emeltetett. 1864-től kezdve 186 kiképzett növendék hagyta el az intézetet, kik közül — a rendelkezésre álló adatok szerint — csak 87-en működnek már a színészi pályán. A végzett növendékek közül számosan elsőrendű szerepet visznek kártársaik között s egyáltalán a jelentés adatai szerint, ambar nagyobb eredmény várattott az intézettől, az elért tényleges eredmény is kielégítő.

— **A nemzeti színházban „Jean de Nivelle.“** Delibes Leó 3 felvonásos operáját mult esütörtökön adták először teljes sikerrel. Legelső sorban a finom hangszerelés emelendő ki. Delibes ügyesen alkalmaz minden hangszert. Tud zenéje imponzássá válni mint p. o. a második felvonás befejező indulóban. Vannak gyönyörű dallamos ének-részei; a Mandragóra imája, mely refrainszerűleg szövi át a darabot, nagyon szívesh szölv. Hatalmas a 2. felvonás indulója, s Malicorne, Beateillis és Saladin egy harmasa, mely nem feledve Arlett mélabús áriáját, a molnár és fia románézat, a műfénypontja. A 3-ik felvonás — kivált a Malicorne és Beateillis alakjaival — már nagyon is operetteszerű. — Ennyit Delibes dalművének értékéről, melyet a nemzeti színház művészei játékkal csak emeltek.

Vidéki hírek.

— **Lapunk tisztelt megrendelőit** az első negyed lejárt alkalmából, szíves tisztelettel felkérjük netalan hátralékban levő előfizetési összegeik beküldésére, illetve előfizetéseik megújítására.

— **Fölszólítás a vidéki színgazgatókhoz.** Felkérteünk a következő sorok közlésére: Tisztelettel kérem azon színgazgató urakat, kik „Farkasok köz“ ezimű társadalmi színművet előadatni akarják, hogy az előadás joga iránt, levélben hozzám fordulni sziveskedjenek. (Sopron, reáliskolai épület.) A szokásos tiszteletdíjat felelőben az országos színesz-nyugdíjalap, felerészben Tóth Kálmán síremléke javára szántam. Sopron, 1881. márcz. 20. Ujvári Béla.

— **Kolozsvárt,** vasárnap adatott elő báró Bánffy György új operetteje, a „Gólya király.“ melynek szövegét br. Kemény Endre írta. Az operette rendkívüli tetszést aratott. A zenekarban br. Huszár Károly is részt vett, ki jeles hárfajátszó s ez alkalommal is, az operette egyik igen szép hárfapartieját játszotta. Előadás alatt a szerzőknek ezüst koszorút és aranytollat nyújtottak át. — Kedden e hó 22-én a kol. színház igazgatósága értekezletet tartott, annak megállapítása végett, hogy Prielle Kornélia asszony áprilisi vendégszereplése alatt, miként ünnepeljék meg az ő 40 éves színpadi működését.

— **Szerződés-kötések.** Egri Kálmán, a népszínen egyik népszínmű énekesé, jövő télre Debreczenbe szerződött Kreesányihoz. — Pajor Emilia, a napokban, ápril 16-ától egy évre kötötte meg szerződését Csóka Sándorral, s így a telet Szabadkán töltendő. — Boross Lajos Beódytól, Kiss Pista Sztupától szintén Csóka Sándor színgazgatóhoz szerződtek. — Sziklay Emilia k. a. Kolozsvárra szerződött. — Vinczéné Alojzia, Mészáros Lajos és neje, Szegszárdi Péter, Dobocányi Gyula, Litzemayer Leopoldin és Szidonia kisasszonyok, Geröfy Andorhoz szerződtek. — Dálnoky Kárpát (Kassáról) Lászy Vilmmossal kötötte meg szerződését.

— **Aradról** írja levelezőnk, hogy ott vasárnap adatott elő a népszínmű pályázat „Gazdura m felesége“ című egyik versenyműve. Az eddig előadottak közül ez ért el legnagyobb sikert. Az „Ezres bankó“ keveset hatott, az „Aranyos Milicza“ határozottan esufel megbukott. A „Gazdura m felesége“-ben nem sok a cselekmény, de ügyes eleven jelenetei, igen szép magvas magyaros nyelvvezete s mi fő: jellemzetes eredeti alakjai igen szép hatást eredményeztek. A szereplőket nyílt jelenésekben is (a mi a többi daraboknál nem történt) többször hívták. Különösen igen nagy hatást csinált Breznay egy zsidó ispán szerepében. Ez egy új magyar, ki tagadja azt, hogy valaha zsidó lett volna. Magyar nadrágot visel, darutollas kalapban és sarkantyus eszímában jár. Ez alak mindeu mozdulatát a legnagyobb tetszés kísérté. A pályázat eldöntését kíváncsian várjuk, ha a jury igazságság akarna lenni, ugy a „Gazdura m felesége“ nyerné meg a díjat.

Az aradi lapok is igen sikerült alkotásnak mondják a fenti népszínművet, melynek szerzője, mint az „Egyetértés“-ből olvassuk Karezag Vilmos lapunk külső munkatársa, s ugyanaz, ki „Színműirók“ című boházatos vígjátékával az akademia Teley pályázatán igen nagy dícséretben részesült. Ez utóbbit valószínűleg a népszínházban fogják előadni. — A „Gazdura m felesége“ szerzőnél Debreczenben megismerhető.

— **Debreczenben** Jászay Mari, a budapesti nemzeti színház művésznője első fölléptén (Phaedra) csak a támlászekek egy része telt meg, a páholyok és más ülőhelyek mind ásitoztak az ürességtől. — Sz. Németh József, a debreczeni színtársulat kedvenc tagjának esütörtökön volt jutalomjátéka, ez alkalomra „Mukányi“-t választotta, melyben Kozák Maó egyik legjobb alakítása. — Bérezay Ödön, tenorista jutalomjátéka pedig f. hó 28-án lesz. Színre kerül „Darázs Miska vagy a Garabonciás diák“, melybe a jutalmazandó neje is felép.

— **Sopron** színiügyi bizottságának legutóbbi ülésén, azon indítvány merült föl, hogy Sopron és Pozsony városok közösen, a paritás kielégítő, megnyugtató alapján, nyissák meg színházik csarnokát a téli hónapokra a magyar és német muzsa előtt; az illető társulatok fölválva működének a két városban. — A fentebbiekkel kapcsolatban megemlítjük, hogy Sopronban husvét után ismét Beódy Gábor, győri színtársulata fog előadásokat tartani.

— **Selmeczbányán,** Miklósy Gyula színtársulatánál, eddigelé a következő darabok kerültek színre: Kis herezeg, Toborzás, Boccaccio, Egy katona története, Borzáné Maresája, Fabriczius Szomszéd uram kakasa. — Reiner Antonia „Boccaccio“-ban — írja levelezőnk — ismét bebizonyította, hogy kitűnő énekesnő. Ez este Csillag Amália is sok tapsot kapott; a levél áriáját, a nagyszámu közönség zajosan megújráztatta. A 3-ik felv.-ban az olasz kettőt kétszer kellett ismételni. — „A katona történet“-ben, mely közép számu közönség előtt adatott, az est orszlán része Bagyonit (Renó) és Kövesy Saroltát (Adrien) illeti meg. A kis Adrient Miklósy Ilonka játszta, sok tapsot kapott; egyszer nyílt jelenetben is kihitták. — A társulat a közönséggel s ez viszont a társulattal meg van elégedve. A színházlátogatók nagy számát a tanuló ifjuság képezi. Bérlet ugyan nem sok van, de ennyinél több nem volt, más igazgatónak sem.

— **Lászy Vilmost,** ki a jövő télre a miskolezi színházat nyerte el, a „Miskolez“ szerkesztősége fölkérte, hogy adja elő nézetét egy „Színpártoló egyeslet“ alakítására nézve. Lászy e kérésnek engedve, fölv teendőik a következőket jelölte ki: Midőn már az igazgató a színházi részvénytársaság igazgatóságának a teljes névsort beadta s ez azt helyben hagyta: a színpártoló egyeslet nyáron át 2—3 előadást rendezne, melyben az igazgató pl. darabokkal s esetleg tagjai szerepeltetésével is segítene. Ezen előadások tiszta jövedelme új-évkor vagy más alkalmas időpontban — ha t. i. kiérdemelte — átadatnák a színgazgatónak, ki ez összeget darabok beszerzésére vagy esetleg deficitjei fedezésére fordítaná. Így volt ez Kassán. — A másik főteendő lenne: kész bérlet által biztosítani az igazgató s társulat existenciáját egész idényre. Így van Szabadkán. Ha a színpártoló egyeslet kebeléből indulna ki a bérletcsinálás — szem előtt tartva lovagiasan, hogy itt mulhatlanul hólgyeknek kell játszaniok a főszerepet — úgy a bérlet által biztosítva lesz az igazgató és a társulat létezése s nem kell ma a direktornak a holnap miatt aggdónia s nyugodtan működhetik, fejlesztve a szellemieket, kiváló sulyt fektetvén az előadások igényelt korrektségére.

— **Kuriózum.** A kolozsvári „Kelet“-ből a következő esodabogarat veszszük át. „Ki mit csinál a nemzeti színháznál? Mátrai dirigál. Szentgyörgyi deklamál. Szacsray imitál. Gyenes ágál. Gabányi disputál. Szombathelyi kurizál. Krasznai jubilál. Szilágyi sétál. Tolnai aspirál. Ifju Szilágyi praktizál. Lovász muzsikál. Várady Miklós fumigál. Jakobi repetál. Boránd illumínál. Beckői pingál. A két sugó kiabál. Pálmay dominál. Boér Emma konspirál. Körösiné intrigál. Krasznayné aprehendál. Farkas Irma appellál. Gerő Lina kántál. Batekné szekundál. Borovszky desperál. Ujhelyi Jolán urizál. Borbélyné sántikál. Tóth József revizál. Sándor József kommotizál. Eszterházy Kálmán rekomendál. Kemény Endre bíráll. Korbuly számlál. A zenekar skandalizál. A khorus pityizál. A dolog így áll! Bizony jó dolguk van azoknak a kolozsvári hírlapíró kollegáknak, a kik ilyen semmiségek faragására is ráérnek.

— **Uj daltársulat.** Kómvés Imre, az aradi színház tagja, husvétől daltársulatot szervez s fölkéri lapunk utján, mindazon énekesek- és éne-

kesnőket, kik hozzá szerződni óhajtanak, hogy tudassák e szándékukat vele, A r a d r a czimzendő bérmentes levelükben.

— **Molnár Györgyöt** vándorútjában mindenütt nagy lelkesedéssel fogadják és zajos kitüntetésekben részesül. A helyi lapok tárcacikkeiben sorolják elő érdemeit. És méltán, mert ez időszert hazánkban Molnár a legméltóbb képviselője Shakespeare-nek. Ezt még ellenségei is kénytelenek bevallani. Ezek szívet melengetik át az ország legkülönfélébb részében e bolygó fény hatalmas sugarai; nagyszabásu alakításainak mindegyik árnyalatán, a valódi művészet varázsa ömlik el, mely örök nyomokat hagy a szemlélő lelkében. B.-Csabán, hol jelenleg vendégzerepel, az árvízveszély miatt nem sikerülhetett ugy két első vendégtétele, mint Aradon és Baján; de mindezek dacára a második már nagy számu közönség látogatta. Bánk-bánt játszta s Bogyó túrsáta valóban olyan ensemblet csinált vele, mely nem egy ízben lelkesült tapsokra ragadta a csabaiakat. Az árvízveszély elmúltával a fölzagott kedélyek lecsillapultak és most már igen szép számban látogatja a közönség Molnár vendégtételeit s minden föllepten zajos ovációkban részesíti. A kitünő tragikus f. hó 30-án Szegedre rándul néhány vendégtétele, onnan valószínűleg Kecskemétre vagy Pécsre utazik. A Szilágyságot szintén meg fogja látogatni.

— **Kassán** e hó 21-én Schweitzer mulató bohózata „A járvány“ került színre, meglehetősen számu közönség előtt. A szereplők vetélkedtek egymással a jó kedvben. Lénárdné, Benedek Gyula, Németh József, Prielle, Ditrói, Dálnoki Kárpát, Váczy Vilma felyvást a legjobb hangulatban tartották a közönséget s elismerésre méltóan működtek közre. Utóljára hagytuk Kissné Hegyesy Marit, ki Erna, az unokahuga szerepében meglepő alakítást mutatott be. Ez este csupa kedvesség volt. Hévvél szavalt és gyönyörűen játszott. De meg is volt érte a jutalom, mert a 2-ik felv. első jelenetében, azonkívül nyílt jelenésekben, ugyszintén a felvonások végén is kitapsolták és zajosan megjelenezték. E legszebb reményekre jogosító tehetőség szemlátomást halad. Mi eddig csak elvétve, nagy ritkán irtunk róla, de mióta „Proletárok“-ban Elzát, „Jegygyűri“-ben Amáliát oly szépen, várakozáson felül eljászotta, ezek után valóban szép jövőt jósolhatunk e fiatal színésznőnek. És hisszük is, hogy ha Arad és Nagyváradon, — hová husvétől szerződött — tér nyujtati tehetősége fejlesztésére: egy év mulva felküzdi magát az elsőrendű drámai és társalgási szende színésznők sorába. S ez nem csupán egyéni vélemény, hanem másoké is, mert Kissnében van törekvés, szorgalom és tehetőség; ezeket tőle el vitatni nem lehet. — **Kedden** Krecsányi Sarolta jutalmául „Donna Juannita“ adatott. Jutalmazottat megjelenésekor zajos óvációban részesítették; két koszorúval, 6 pompás virágcsokorral, virágcsóval és emlékkersek szórásával tisztelték meg. — **Csütörtökön** f. hó 24-én jótékonyzélű előadás volt a „Fröbel“-kerájára. Színre került volna „Methuzalem herceg“ operette, de Krecsányi Sarolta az előadás előtt szivgörcsöt kapott s csak egy óra mulva, 8 óraker kezdődött meg az előadás. Hanem csak a 4-dik jelenésig tudták a darabot játszani, mert Krecsányi Sarolta, első éneke után, ájultan rogyott össze a színpadon, mire a függönyt leeresztették. Nem is folytatták az operettet, hanem hirtelen elővették a „Miniszterelnök szobájá“-t és a „Kórista“ magánjelenetet. Ez utóbbiban már másodsor nevette meg ez idényben Latabár a közönséget. — **Geröfy Andor** szinigazgatóval kötött színházi szerződést, a márcz. 23-án tartott városi bizottsági közgyűlés, helybenhagyta és megerősítette.

— **Szegeden** Beczkói József, színházi festő, „Nisida“ új operettre igen szép diszleteket festett, melyért a közönség zajosán megtapsolta. A diszes kiállítás, különösen a 2-ik felvonás végén, midőn a zivatar kitor s fákat kitép, házakat összerombol, nagyban emelte a hatást. — **Ugyanott** szerdán, Király Amália vidéki fiatal anyaszínésznő lépett fel „Nők az alkotmányban“ Krisztina szerepében. Siker tekintetében a vélemények eltérők. Bodroginé pompás Cseleiné volt.

— **Kecskeméten** Megyeri Dezső jutalomjátékaul „A király házasság“ adatott, de kis közönség előtt. Pedig méltányos közönség kedvence iránt az által szokta kifejezni elismerését, hogy jutalomjátéka alkalmával zsufolásig megtölti a házat. Jutalmazott ezuttal Kopjai Imrét játszotta, a tőle megszokott élénkséggel és vervevel. A közönség minden felvonás után kihívta és zajosán megtapsolta. Megyeri e héten Szegeden vendégzerepelt köztetés mellett. Utolsó föllepte Figaró házasságában volt, melyben Figarót játszta.

— **A szabadkai** színmű pályázathoz. Reichel Alajos, az „Embere a szónak“ szerzője, az egyik szabadkai lapban a maga és néhány pályázó collegája nevében tiltakozik az ellen, hogy az 50 arany pályadíj ki adassék a „Babos kendő“ szerzőjének, mindaddig míg az elfogadott művek elő nem adatnak, mert szerinte azt a esengő 50 aranyat, nem lehet csak egy privátim, perzentesen odaitélni egy albizottságnak, melynek személyei épp oly kevésbbé olvasták a műveket, mint a felbizottság tagjai. Felelmiti, hogy az egyik bíráló, az első mű első előadása estéjén, többek előtt azon indítványt tette, hogy a jelíges levélkéket bontsák föl ugy privátim; de véletlenségből ez indítvány meghiusult. Szóval Reichel azt akarja kimutatni: a hogy bírálók nem igazságosan ítélték a pályaművek felett, s e végből indítványozza, hogy az 50 arany az árvek közt osztassék szét.

— **Az eperjesi színház megnyitása.** Az „Eperjesi Széchenyi-kör“ az eperjes város közönségének áldozatkészsége folytán felépült új városi színház ünnepélyes megnyitással f. évi márcz. 26., 27. és 28-án, Sz. Prielle Kornélia közreműködése mellett, a városi színház-alap javára három előadást rendez. Lesz prolog, némaképlet, ezt követi „Egy szelleműs hölgy“ és „Egy év után“ cz. 1 felvonásos vígjátékok.

— **Szinügy Vácott.** A váci műkedvelők szinbizottsága — írják nekünk — hathatós működésével oda terelte a dolgot, hogy mihelyt szerződést köthet a püspöki uradalommal helyiség dolgában, azonnal állandó jellegű színháztermet fog építtetni, még pedig saját erejéből.

Rövid hírek.

— **Pálmay Ilka** asszony, — hir szerint, — visszalépní készül a magyar színpadtól, hogy német színésznővé legyen. — **A néhai Latabárné** Budai Adél siremlékét, melyet az elhunyt férje készíttetett saját költségén, e hó 28-án állítják fel a kassai fer. temetőben. — **A vidéki** színészet nyugdíj alapjának vagyoni állása 18,100 frt, mely a budapesti földhitelintézetnél van elhelyezve. — **Nyitra**n májusban megkezdik az állandó színház építését, melyre a költség egy részét a megye, másikat a város adja és az aszerfeül még szükségesnek mutakozó összeg beszerzését, sorsjáték utján fogják eszközölni. — **Krecsányi Sarolta** asszony, június 1-én Amerikába utazik, honnan csak szeptember elején tér vissza. — **Mándoky Béla**, — mint halljuk, — legközelebb 20 éves színészi működésének jubileumát fogja megünnepelni. — **Jakab Lajos** szinigazgató, a mult rapokban Temesváron járt, hogy egy állandó nyári szinkör építése, és az egész nyári színdénynek leendő ott tölthetése iránt, megtegye előzetes intézkedéseit. — **Azon** hir, mintha Lászy Vilmos, a nyáron át köztársaságá alakítaná társulatát, helyreigazítást igényel; mert illetékes helyről azon értesülést vettük, hogy nyáron is fixum lesz, de mint másként nem is lehet, csak igen mérsékelt. — **Székesfehérvárr**t, ismét színpártoló-egylet alakításán fáradoznak, hogy erkölcsi és anyagi támogatással biztosíthassák jövőre, a városukban működő színtársulatokat. Adja Isten, hogy a nemes törekvést siker koronázza. — **Szegedy Mihály** színtársulata, közbejött akadály miatt, csak áprilisban foglalja el temesvári állomását. Lippára való utaztában Temesvárot nem tartott egy előadást sem.

Szerkesztői üzenetek.

— **G. L. Majd** ha elkészül a „Lidéz“ zenéje is és előadják a darabot, akkor szivesen megemlékezünk róla, természetesen meggyőződően a határol és a kritika véleményéről; de addig nem tehetjük.

— **R. E. S. Bpest.** Csak most kerülhetett rá a sor. Szives közreműködését jövőre is kérjük.

— **Pénteken** érkezett tudósításokra, jövő számunk adja meg a választ.

Állandó rovat.

Kormányengedéllyel bíró szinigazgatók, jelenlegi állomásai:

Aradi Gerő Szeged. — Balog Alajos Zala-szt.-Gróth. — Bárfiai Antal Czegléd. — Bényei István Nagy-Károly. — Beódy Gábor Szombathely — Bogyó Alajos B.-Csaba. — Csóka Sándor Baja. — Erdélyi Marietta Szabadka. — Geröfy Andor Nagykánizsa. — Grimm János Mád (Zemplén). — Gáspár Jenő Sárvár. — Homokay László Ó-Kánizsa. — Jakab Lajos Miskolcz. — Jakabffy Gábor Szigetvár. — Kárpáthy György Baksa. — Károlyi Lajos Pécs. — Kőszeghy Endre Tura (Pestmegye). — Krecsányi Ignác Kassa. — Lászy Vilmos Kecskemét. — Lengyel József Zircz. — Mannsberger Jakab Arad. — Mándoki Béla Debreczen. — Miklóssy Gyula Selmeczbánya. — Sághy Zsigmond Zilah. — Szegedi Mihály Lippa.

— Szepesy Gusztáv Abauj-Szántó. — Szabó Antal Torda. — Sztupa Andor Nagy-Szeben — Temesvári Lajos Zenta. — Várady Ferenc Fogaras. — Völgyi György Trencsén.

Megbízások tára.

Keresünk

virágvasárnaptól elsőrendű színházhoz egy népszínműnekest, ki egyszermind operette-bariton is; — soubrettet, ki „Frou-frou“-féle szende szerepeket is játszik. Továbbá keresünk jöv ő télre október 1-től nagy színházhoz: népszínműnekeket és énekesnőket; operette-tenort és operette-baritont.

Keresünk Völgyi György szinigazgatóhoz egy operette és népszínmű énekesnőt fixumra.

A jánkozik vendég szerepekre:

6—8 előadásra, egy operette-énekesnő. Vendégzereplése csak virágvasárnapig terjedhet.

Eladó könyvtárt

tudunk, mely 200 szindarabot foglal magában. A venni szándékozókknak a darabok czimeinek jegyzéke két postabélyeg beküldése után általunk megküldeték. A darabok példányonként is elárusíthatnak.

Eladandó cassa-darabok.

1. „Carmen“, opera 4 felvonásban. Irta: Bizet.
2. „Szerenese angyala“, vig opera (operette) 3 felv. Irta: Audran E. (Uj!) A „an der Wien“ színház hatásos operette újdonsága.
3. „Hoffmann meséi“, operette. Irta: Offenbach J. (Arleengedéssel.)
4. „Jean de Nivelles“, opera 3 felv. Irta: Delibes. (Uj!) A budapesti nemzeti színházban e napokban került színre először.
5. „Saba királynője“, opera 5 felv. Irta: Gounod.
6. „Herzegasszony“, operette 3 felv. Irta: Offenbach J.
7. „Utczai marquisné“, operette 3 felv. Irta: Hervé. (Uj!)
8. „Tiszturak a zárdában“, operette 3 felv. Irta: Varney. (Uj!)
9. „Mosónők gyöngye“, operette 3 felv. Irta: Vasseur L. (Uj!)
10. „Romeo és Julia“, opera 5 felv. Irta: Gounod.
11. „A dragonyosok“, operette 4 felv. Irta: Maillart.
12. „Nagy gyerekek“, párizsi életkép 3 felv. Irta: Gondinet. (A bécsi Carl-színház műsor darabja.)
13. „A színésznő férje“, vígjáték 4 felv. Irta: Meilhac és Halevy. (A bécsi Carl-színház műsor darabja.)
14. „Bagdadi hercegnő“, vígjáték 3 felv. Irta: ifj. Dumas Sándor. (A bécsi városi színház műsorán előkészületre kitévő. Párizsban rendkívüli hatással adatott.)
15. „A késő nyár“ (Spätsommer), vígjáték 3 felv. Irta: Pailleron E. (A bécsi cs. k. udvari színház műsorán.)
16. „Az ő családja“ (Ihre Familie), életkép dalokkal 3 felv. Irta: Berta A., Stinde G. és Engels G. (Az „an der Wien“ színház újdonsága.)
17. „Meseországból a földre“, tündéres bohózat énekekkel és tánczcal, 3 felv., 9 képben. Irta: Jacobsen E. és Stinde G. Zenéjét szerző: Raida C. A.

18. „Karácsonfa, vagy: Kineskeresők“, kiállításos vígjáték. Irta: Varlov, Letterier és Mortier. Zenéjét írta: Lecocq. (Az „an der Wien“ színháznál előkészületre kitévő.)

19. „Beau Baudry“, színmű 4 felv. Irta: Vacquerie, németre fordította: Bukovits.

20. „Titkos küldetésben“, bohózat 3 felv. Irta: Bukovits E.

21. „Oroszlánlovaglás“, vígjáték 4 felv. Irta Bohrmann Riegen. (Uj!) A bécsi városi színházban előadásra kitézetett.)

22. „Az ácslegények gazdasszonykaja“ Nagy operette 3 felv. Hervétől. (A budapesti népszínházban f. hó 26-án adták először.)

23. „A francziák Milanóban“ Nagy operette 3 felv. Irta: Durn és Chivot, zenéjét Offenbach Jakab. (A bpesti népszínház műsorán.)

A fentebb elősorolt darabok és ezeknek előadási joga, megszerezhető **Dr. Eirich O. F.**, udv. és törv. ügyvédől, Bécs I. Wipplingerstrasse 29